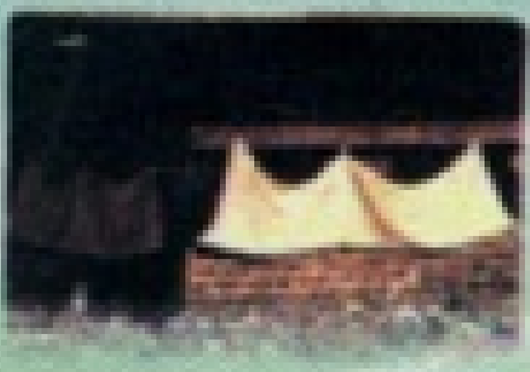
گزیده
مناسک عمره مفرده

(۱۳۸۸)

علی محمد اسدی

بسم الله الرحمن الرحيم

گزیده مناسک عمره مفرده (۱۳۸۸)

نویسنده:

علی محمد اسدی

ناشر چاپی:

مشعر

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

گزیده مناسک عمره مفرده (۱۳۸۸)

مشخصات کتاب

رشناسه : اسدی، علی‌محمد، - ۱۳۴۲

عنوان و نام پدیدآور : عمره مفرده، گزیده مناسک، راهنمای اماکن، ادعیه و زیارات: مناسک عمره مفرده براساس فتوای حضرت امام خمینی قدس سره با حواشی مراجع عظام می‌باشد/ علی‌محمد اسدی

مشخصات نشر : تهران: موسسه فرهنگی هنری ندای مهر آفرین، ۱۳۸۱.

مشخصات ظاهری : ۱۶۰ ص.مصور (رنگی)

شابک : ۹۶۴-۷۶۰۰-۱۱-۹۸۰۰۰ریال

یادداشت : فارسی - عربی

موضوع : زیارتگاههای اسلامی -- عربستان سعودی -- مکه

موضوع : زیارتگاههای اسلامی -- عربستان سعودی -- مدینه

موضوع : حج -- رساله عملیه

موضوع : زیارتنامه‌ها

موضوع : دعاها

رده بندی کنگره : BP۱۸۸/۹۲/الف۵ع۸ ۱۳۸۱

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۵۷

شماره کتابشناسی ملی : م۸۱-۱۸۸۸۷

ص:۱

اشاره

ص:۲

ص:۳

ص:۴

ص:۵

ص:۶

ص:۷

ص:۸

ص:۹

ص:۱۰

ص:۱۱

ص:۱۲

مقدمه

ص:۱۳

دستیابی آسان به احکام شرعی و مناسک حج و عمره و نیز انتقالصحیح آن به زائران بیت‌اللّه الحرام از اموری است که نیازی به بیان ضرورت آن نیست، لیکن دقت و اهمیّت تبیین مسایل حج از سویی، و کثرت فتاوا و نظرات مراجع معظم تقلید، از سوی دیگر، بر اهمیت آن می‌افزاید.

در این راستا، تدوین مجموعه‌هایی که بتواند تنها مسایل مورد ابتلا و اختلاف را در برداشته باشد و با حجم کم، احکام را، مورد اهتمام قرار دهد از جمله نیازهایی بوده که در چند سال گذشته معاونت آموزش و پژوهش بعثه درصدد پاسخگویی به آن اقداماتی را انجام داده است.

کتاب حاضر مجموعه‌ای است از مهمترین

مسایل عمره مفرده که در سال‌های گذشته

ص:۱۴

بیشتر مورد ابتلا بوده است.

این مسایل برگرفته از مناسک محشای حج (چاپ ۱۳۸۷) است که حواشی برخی مراجع معظم تقلید- ایدهم اللّه تعالی- نیز بدان افزوده شده است.

بدون شک، نظرات روحانیون محترم، در رفع نواقص و ارتقای کمی و کیفی آن مؤثر خواهد بود.

از حجهٔ الاسلام و المسلمین آقای محمودی که در تهیه این اثر تلاش کرده‌اند تشکر و سپاسگزاری نموده توفیق همگان را از خداوند متعال مسئلت داریم.

معاونت آموزش و پژوهش‌بعثه مقام معظم رهبری

«۱»

فاصله بین دو عمره

فاصله عمره تمتع با عمره مفرده‌بعد از انجام حج

(۱۸۴ /۲)

۱- بنابر احتیاط در کمتر از یک ماه به قصد رجا آورده شود؛ امام خمینی.

۲- می‌تواند، قبل از عمره تمتّع یا بعد از حجّ تمتع، عمره مفرده به‌جا آورد و بین این دوعمره، فاصله معتبر نیست؛ آیات عظام: خویی، فاضل، وحید و نوری.

۳- در اعتبار فاصله بین عمره تمتع و عمره مفرده اشکال است و احتیاط نباید ترک شود. آیهٔ‌اللّه تبریزی؛

آیهٔ‌اللّه سیستانی همین نظر با این اضافه: و اما انجام عمره مفرده بین عمره تمتّع و حج، موجب بطلان عمره تمتع می‌شود.

ص:۱۵

ص: ۱۶

۴- فاصله شرط نیست؛ آیةاللّه گلپایگانی؛

آیةاللّه بهجت: فاصله شرط نیست و نیز بین عمره تمتع و حج، انجام عمره مفرده جایز است.

۵- می‌تواند قبل از عمره تمتّع یا بعد از حج تمتّع و گذشتن روز سیزدهم، عمره مفرده به‌جا آورد و بین این عمره و اعمال حج یا عمره، فاصله معتبر نیست؛ آیةاللّه زنجانی.

۶- اگر هردو را برای خود انجام می‌دهد، در عمره مفرده بعد از حج تمتّع، قصد رجا نماید؛ آیةاللّهصافی.

«۲»

فاصله بین دو عمره مفرده

(۱۸۴)

۱- فاصله معینی بین دو عمره مفرده شرط نیست؛ آیات عظام: بهجت، زنجانی، گلپایگانی و نوری؛

ولی بنابر احتیاط در هر ماه فقط یک عمره برای خود می‌تواند به‌جا آورد؛ ولی به‌جا آوردن عمره

ص: ۱۷

برای غیر خود، هر نفر یک عمره جایز است؛ آیةاللّه خامنه‌ای.

۲- بنابر احتیاط در کمتر از یک ماه، به قصد رجاء آورده شود؛ امام‌خمینی.

۳- فاصله یک ماه شرط نیست، بلکه در هر ماه قمری می‌توان یک عمره انجام داد؛ آیات عظام:

تبریزی، خویی، سیستانی،صافی، فاضل و مکارم.

۴- در هر ماه مستحب است، و بنابر احتیاط، انجام دو عمره به قصد خود یا به‌قصد یک نفر جایز نیست، مگر دومی به قصد رجاء آورده شود؛ آیةاللّه وحید.

ص: ۱۸

«۳»

احرام

احرام در مسجد شجره

(۲۰۲ تا ۲۰۵ و ۲۲۰)

۱- بنابر احتیاط واجب، داخل مسجد، احرام صورت گیرد؛ آیات عظام: امام‌خمینی، سیستانی، فاضل و نوری.

۲- واجب است احرام، داخل مسجد شجره باشد؛ آیهٔ‌اللَّه خامنه‌ای.

۳- احرام، واجب است داخل مسجد و احتیاطاً «(۱)» در مسجد قدیمی صورت گیرد؛ آیهٔ‌اللَّه بهجت.

۱- با توجه به این که سایر آیات عظام، احرام در غیر مسجد قدیم را کافی می‌دانند، رجوع این احتیاط به صورت قهری حاصل است و ارجاع به فالاعلم نیاز نیست؛ و همچنین است احتیاطی که معظم له قدس سره الشریف درباره مکان قدیم مسجدین، در قصر و اتمام فرموده‌اند.

ص:۱۹

ص: ۲۰

۴- احرام از داخل مسجد، مستحب است و در محاذی مسجد از طرف چپ یا راست کفایت می کند ...؛ آیات عظام: گلپایگانی، صافی و مکارم.

آیهٔ اللّه تبریزی همین نظر با این اضافه: و احتیاط واجب آن است که از پشت مسجد قدیم احرام نبندند.

۵- بایـد در مسجد فعلی، نیت احرام حج یا عمره را از قلب خود بگذراند، ولی گفتن تلبیه واجب، در کلّ منطقه ذوالحلیفه کافی است؛ آیهٔاللّه زنجانی.

۶- جواز احرام از منطقه ذوالحلیفه؛ آیهٔاللّه خویی و آیهٔاللّه وحید.

«۴»

احرام با نذر

(۲۵۳ و ۲۵۴)

۱- اگر نذر کند از محلی که پیش از میقات است احرام ببندد، جایز است و باید از همان جا محرم شود؛ ... آیات عظام: امام‌خمینی، بهجت، تبریزی، خامنه‌ای، خویی، گلپایگانی،صافی، مکارم، وحید و نوری.

۲- اگر بداند مستلزم ارتکاب حرام می‌شود

ص: ۲۱

- مانند استظلال- انعقاد نذر، مورد اشکال است؛ آیهٔاللَّه سیستانی.

آیـهٔاللَّه فاضـل همین نظر بـا این اضافه: بلی اگر بدانـد برای احرام عمره تمتع نمی‌توانـد به یکی از مواقیت معروفه برود، نـذر اشـکال ندارد و معصـیت هم نکرده است، ولی احتیاط آن است که در ادنی‌الحل، تجدید احرام کند و در هرصورت، کفّاره استظلال را باید بدهد.

۳- اگر از یکی از مواقیت پنـج‌گانه، یا از نزدیکی‌های آن می‌گذرنـد، نمی‌تواننـد از غیر مواقیت محرم شونـد، حتی با نذر، و اگر از آنجا نمی‌گذرند، قبل از حرم هرکجا محرم شوند، کافی است و نیازی به نذر نیست؛ آیهٔاللَّه زنجانی.

«۵»

اذن شوهر و نذر احرام بانوان

(۲۵۳)

۱- اگر نذر زن، مزاحم حق شوهر نباشد، اجازه لازم نیست؛ آیات عظام: تبریزی، خویی، سیستانی، مکارم؛

ص: ۲۲

و در هرصورت، بنابر احتیاط واجب، نذر وضعاً منعقد می‌شود؛ آیهْاللّه بهجت.

۲- نذر زن، باید با اذن شوهر باشد؛ آیات عظام:

امام‌خمینی، گلپایگانی،صافی و نوری؛

ولی اجازه در سفر کفایت، از اذن در نذر می‌کند؛ آیهْاللّه فاضل.

۳- اگر شوهر حضور دارد، باید بنابر احتیاط، نذر زن با اجازه او باشد؛ آیهْاللّه خامنه‌ای.

۴- با توجه به مسأله قبل، این مسأله موضوع ندارد؛ آیهْاللّه زنجانی.

«۶»

قصد ترک محرّمات در حال محرم شدن

(۳۰۵)

۱- لازم نیست، ولی با قصد انجام محرماتی که عمره یا حج را باطل می‌کند، احرام باطل بلکه غیر ممکن است؛ آیات عظام:

امام‌خمینی، فاضل و نوری.

۲- لازم نیست، ولی باید قصد انجام چیزی

ص: ۲۳

که احرام را باطل می‌کند نداشته باشد؛ آیهٔ‌اللّه خامنه‌ای.

۳- قصد ترک «(۱)» جمیع محرّمات لازم است؛ آیات عظام: گلپایگانی، بهجت، صافی و مکارم.

۴- عزم بر ترک محرّمات، از اول تا آخر احرام معتبر نیست؛ آیهٔ‌اللّه تبریزی.

۵- لازم نیست، مگر نسبت به جماع که اگر در حین احرام عمره مفرده قصد داشته و یا تردید داشته باشد که قبل از فارغ شدن از سعی، با همسر خود نزدیکی کند، احرامش باطل است؛ آیهٔ‌اللّه زنجانی؛

و بنابر مشهور با قصد محرّماتی که حج یا عمره را باطل می‌کند، احرام باطل است؛ آیهٔ‌اللّه خویی و آیهٔ‌اللّه سیستانی.

۶- لازم نیست مگر محرّماتی که عمره یا حج را باطل می‌کند که با قصد انجام آن و یا تردید در انجام آن، احرام منعقد نمی‌شود؛ آیهٔ‌اللّه وحید.

۱- - این قصد برای کسی که قصد انجام محرّمات را ندارد، به صورت ارتکازی و ضمنی در نیّت احرام وی وجود دارد.

ص: ۲۴

«۷»

گذاردن سنگ و مانند آن در رداو وصل کردن آن با سنجاق و سوزن

(۳۰۰)

۱- جایز است؛ آیات عظام: امام‌خمینی، بهجت، خویی، خامنه‌ای، وحید، فاضل، مکارم، نوری، سیستانی و تبریزی.

اگر بهصورت یقه پیراهن در نیاید، جایز است؛ آیۀاللّهصافی و آیۀاللّه گلپایگانی.

۲- گره زدن و بستن لبه‌های جامه احرام مردان با هر وسیله تا لزوم نداشته باشد، جایز نیست؛ آیۀاللّه زنجانی.

توجه: گره زدن ازار به گردن، طبق نظر اکثر مراجع، بنابر فتوا یا احتیاط، جایز نیست.

«۸»

گره زدن لباس احرام به غیر گردن

(۲۹۹)

۱- جایز است؛ آیات عظام: امام‌خمینی، خامنه‌ای

ص: ۲۵

فاضل، مکارم، وحید و نوری.

اگر به‌صورت یقه در نیاید، جایز است؛ آیۀاللَّه گلپایگانی و آیۀاللَّهصافی.

۲- بنابر احوط ازار مطلقاً گره زده نشود و گره زدن ردا نیز بنابر احتیاط، جایز نیست؛ آیات عظام:

خویی، بهجت، تبریزی و سیستانی.

۳- در غیر ضرورت، جایز نیست؛ آیۀاللَّه زنجانی.

«۹»

استفاده از کمربند دوخته برای مردان

(۴۹۱)

۱- جایز است؛ آیات عظام: تبریزی، سیستانی، خامنه‌ای، گلپایگانی،صافی، فاضل، وحید و مکارم.

۲- بنابر احتیاط جایز نیست؛ آیات عظام:

امام‌خمینی، بهجت، خویی و نوری.

۳- باید از پوشیدن همیان و کمربند پرهیز نمود،

ص: ۲۶

ولی درصورت لزوم جایز است؛ آیۀاللّه زنجانی.

«۱۰»

پوشیدن دمپایی دوخته برای مردان

(۴۹۲)

۱- اشکال ندارد؛ آیات عظام: تبریزی، خامنه‌ای، زنجانی، سیستانی،صافی، فاضل، گلپایگانی، وحید و مکارم.

۲- بنابر احتیاط جایز نیست؛ آیات عظام:

امام‌خمینی، بهجت، خویی و نوری.

«۱۱»

نگاه در آینه

(۳۸۷ به بعد)

۱- جایز است بدون قصد زینت؛ آیات عظام:

بهجت، تبریزی، خامنه‌ای، خویی، سیستانی، وحید و مکارم.

ص: ۲۷

۲- احتیاط در ترک است اگرچه بدون قصد زینت باشد؛ آیات عظام: امام‌خمینی، فاضل و نوری.

۳- جایز نیست مطلقاً؛ آیةاللَّه گلپایگانی و آیةاللَّهصافی.

۴- جایز است بدون زمینه آرایش و بدون قصد زینت؛ آیةاللَّه زنجانی.

«۱۲»

استظلال در شب

(۴۸۴)

۱- استظلال در شب جایز است؛ آیات عظام:

امام‌خمینی، بهجت، گلپایگانی،صافی، فاضل و نوری.

۲- درصورت تحفّظ از سرما، باران، باد و گرما، جایز نیست؛ آیةاللَّه خویی.

۳- احتیاط، ترک تظلیل در شب‌های بارانی و سرد است، مگر این‌که موجب حرج باشد، که درصورت اضطرار اشکال ندارد، لیکن کفاره ساقط

ص: ۲۸

نیست؛ آیةاللَّه خامنه‌ای.

۴- جایز است، مگر در شب‌های بارانی که باید کفاره بدهد؛ آیةاللَّه مکارم.

۵- استظلال در شب بنابر احتیاط، حرام است؛ آیةاللَّه تبریزی و آیةاللَّه وحید.

۶- جایز نیست، مگر درصورت مشقت شدید یا تزاحم با واجب مهم‌تر یا واجبی که اهمیت آن با ترک استظلال مساوی است یا اندکی کمتر است؛ آیةاللَّه زنجانی.

۷- جایز است مگر در شب بارانی که کفّاره دارد و بنابر احتیاط واجب، جایز نیست؛ آیةاللَّه سیستانی.

«۱۳»

استظلال در مکه، منا و عرفات‌بعد از منزل نمودن

(۴۳۸، ۴۹۰، ۵۰۹ و ۵۱۰)

۱- جایز است؛ آیات عظام: امام‌خمینی،

ص: ۲۹

گلپایگانی،صافی، فاضل، مکارم، وحید و نوری.

۲- بنابر احتیاط هنگام تردّد جایز نیست؛ آیات عظام: تبریزی، سیستانی و خامنه‌ای؛ مگر در مکه قدیم؛ آیهٔاللَّه خویی.

۳- احتیـاط واجب، ترک سـایه انـداختن است در وقت تردّد برای حوائـج غیرخانه و خیمه و غیر آنها، چه در مکه و چه در عرفات و منی؛ آیهٔاللَّه بهجت.

۴- حرکت در زیر سایبـان متحرک،ماننـد چتر و ماشـین مسـقّف، بر مرد محرم جـایز نیست، ولی حرکت در سایه سایبان‌های ثابت، ماننـد خیمه، منزل و مسـجد بلکه تونل‌هـای کوتـاه مـانعی نـدارد و اگر هوا آفتـابی و بارانی نباشـد می‌توانـد از تونل‌های طولانی نیز بگذرد؛ آیهٔاللَّه زنجانی.

«۱۴»

استظلال از مسجد تنعیم

(۴۷۲)

۱- جایز است؛ آیات عظام: امام‌خمینی، مکارم،

ص: ۳۰

فاضل، وحید و نوری.

۲- بنابر احتیاط جایز نیست؛ آیات عظام: بهجت، خامنه‌ای، تبریزی، سیستانی؛

۳- بنابر احتیاط تا دخول مکه متیقن سابق جایز نیست و در مکه قدیم جایز است؛ آیهٔ‌اللَّه خویی.

۴- جایز نیست؛ آیهٔ‌اللَّه زنجانی.

«۱۵»

طواف

حد مطاف

(۶۵۶)

۱- حد طواف در همه اطراف، بین کعبه و مقام ابراهیم است؛ امام‌خمینی؛

و با معسوریّت و مشقّتِ یافتن وقت خلوت، در دورتر از این حدّ هم با ملاحظه الأقرب فالأقربصحیح است؛ آیهٔ‌اللَّه بهجت؛

آیهٔ‌اللَّه فاضل همین نظر با این اضافه: و در طرف حجر اسماعیل، مطاف ضیق نمی‌شود.

۲- در فرض امکـان، بنـابر احتیـاط، در محـدوده کعبه و مقـام باشـد و درصوت ازدحـام، در خـارج از این محـدوده هم کافی است؛ آیهٔ‌اللَّه تبریزی.

۳- دورتر از این حد همصحیح است؛ آیات عظام: خویی، خامنه‌ای، سیستانی، وحید، مکارم و نوری.

ص:۳۱

ص: ۳۲

۴- دورتر از این حد تا جایی که متصل به جمعیت طواف‌کننده باشد،صحیح است؛ آیۀاللّٰه گلپایگانی و آیۀاللّٰهصافی.

۵- در ایامی از سال- مانند ایام شلوغ حج- که طواف در محدوده برای معمول مردم مشقت شدید دارد، طواف حدّی ندارد و طواف خارجِ مقام همصحیح است؛ ولی در غیر این ایّام محدوده طواف، مقدار فاصله مقام و کعبه است و در سمت دیوار حجر این مقدار از بیرون دیوار محاسبه می‌شود و کسی که نمی‌تواند، نایب می‌گیرد و اگر نمی‌تواند نایب بگیرد، می‌تواند در فاصله دورتر طواف کند؛ آیۀاللّٰه زنجانی.

«۱۶»

طواف از طبقه دوّم برای معذورین

(۶۶۸)

۱- درصورت عدم امکان طواف در طبقه اول، با رعایتِ الأقرب فالأقرب، طواف در طبقه دوم کفایت می‌کند؛ آیۀاللّٰه بهجت.

ص: ۳۳

۲- احتیاط واجب این است که آنها را از طبقه دوم طواف دهند و نایب هم برایشان بگیرند؛ آیهًْاللَّه تبریزی.

۳- کسانی که نمی‌توانند در پایین ولو به‌وسیله حمل توسط شخص دیگر، طواف کنند، باید نایب بگیرند؛ و احوط آن است که خودشان هم در طبقه دوم طواف نمایند؛ آیهًْاللَّه خامنه‌ای.

۴- طواف از بالا کفایت نمی‌کند و باید نایب بگیرند؛ آیهًْاللَّه سیستانی.

۵- باید از کسی بخواهد او را در محدوده مقام- ولو با دوش گرفتن- طواف دهد، و اگر از کمک گرفتن عاجز است، یا برایش مشقت شدید دارد، برای طواف در محدوده نایب می‌گیرد و بنابر احتیاط مستحب خود نیز در طبقه دوم طواف داده می‌شود، لکن اگر نمی‌تواند نایب بگیرد یا مشقت شدید دارد طواف در طبقه دوم کافی است؛ آیهًْاللَّه زنجانی.

۶- این افراد باید در طبقه دوم طواف داده شوند و بنابر احتیاط واجب نایب هم گرفته تا برای آنان درصحن مسجدالحرام طواف نماید؛ آیهًْاللَّهصافی.

ص: ۳۴

۷- چنانچه کعبه مقدسه از طبقه دوم پایین‌تر باشد، احتیاط واجب آن است که علاوه بر اینکه در طبقه دوم طواف داده می‌شوند، استنابه هم بنمایند؛ آیت‌اللَّه فاضل.

۸- در این‌گونه موارد که راهی جز این نیست طواف در طبقه بالا کفایت می‌کند؛ آیۀاللَّه مکارم.

۹- طواف در طبقه فوقانیصحیح نیست و این قبیل افراد باید به‌وسیله کول گرفتن طواف خود را انجام بدهند و اگر ممکن نشد، لازم است برای طواف خود نایب بگیرند؛ آیۀاللَّه نوری.

«۱۷»

حکم خون معفوّ در نماز، در طواف

(۶۰۹ و ۶۱۰)

۱- بنابر احتیاط اجتناب شود؛ آیات عظام: امام خمینی، بهجت، تبریزی، خویی، سیستانی، گلپایگانی، فاضل، نوری وصافی.

۲- مانعی ندارد؛ آیۀاللَّه خامنه‌ای و آیۀاللَّه زنجانی.

۳- معفو نیست؛ آیۀاللَّه وحید و آیۀاللَّه مکارم.

ص: ۳۵

«۱۸»

حکم محمول متنجّسِ غیر ساتر در طواف

(۶۰۸- ۶۱۰)

۱- مانعی ندارد؛ آیات عظام: بهجت، تبریزی، خویی، خامنه‌ای، سیستانی، زنجانی، مکارم؛

آیةاللَّه فاضل: درصورت جهل به مسأله مانعی ندارد.

۲- بنابر احتیاط جایز نیست؛ آیات عظام: امام خمینی، گلپایگانی،صافی، فاضل و نوری.

۳- جایز نیست؛ آیةاللَّه وحید.

«۱۹»

گذاردن دست روی دیواره حِجردر حال طواف

(۶۷۱)

۱- جایز است؛ آیات عظام: امام‌خمینی، سیستانی، تبریزی، خویی، خامنه‌ای، وحید، زنجانی و مکارم.

ص: ۳۶

۲- بنابر احتیاط جایز نیست؛ آیات عظام: بهجت،صافی، فاضل، گلپایگانی.

۳- جایز نیست؛ آیهٔاللّه نوری.

«۲۰»

گذاردن دست به کعبه‌هنگام حرکت در حال طواف

(۶۷۰)

۱- جایز است؛ آیات عظام: امام‌خمینی، تبریزی، خامنه‌ای، خویی، زنجانی، سیستانی، وحید و مکارم.

۲- بنابر احتیاط جایز نیست؛ آیات عظام: بهجت،صافی، فاضل، گلپایگانی و نوری.

«۲۱»

اعاده تقصیر در فرض بطلان طواف و سعی

(۵۸۸ و ۹۱۰)

۱- لازم است؛ آیات عظام: تبریزی، خویی، سیستانی،صافی، فاضل و گلپایگانی.

۲- لازم است مگر آن که بعد از احرام حج

ص: ۳۷

متوجه شده باشد؛ آیهٔ اللَّه زنجانی.

۳- اعاده تقصیر بنابر احتیاط لازم است؛ آیهٔ اللَّه بهجت و آیهٔ اللَّه مکارم.

۴- لازم نیست: آیات عظام: امام خمینی، خامنه‌ای و نوری.

قطع طواف

با توجه به این که قطع و زیاده و نقصان در طواف، در اعمال زائران بسیار اتفاق می‌افتد، آشنایی با موارد مختلف و احکام آن حائز اهمیّت است.

«۲۲»

قطع طواف واجب

(۷۱۱ و ۷۱۲)

۱- قطع طواف واجب بدون عذر، مکروه است؛ و احوط (استحبابی) آن است که از قطع کردنی که به فوت موالات عرفیه منجر شود، اجتناب شود؛ آیات عظام: امام خمینی، تبریزی، فاضل و نوری.

۲- قطع طواف واجب بدون عذر و به مجرد

ص: ۳۸

خواهش نفس، درصورتی که موالات فوت شود، بنابر احتیاط جایز نیست؛ آیةاللَّه بهجت.

۳- قطع طواف مانع نـدارد اگرچه احتیاط مسـتحب قطع نکردن طواف واجب است به نحوی که موالات عرفیه به هم بخورد؛ آیة اللَّه خامنه‌ای

۴- بنابر احتیاط واجب، جایز نیست؛ آیةاللَّه مکارم.

۵- بدون عذر جایز نیست؛ آیةاللَّه گلپایگانی و آیةاللَّهصافی؛ غیر از مواردی که در مناسک ذکر شده است؛ آیةاللَّه زنجانی.

۶- برای عیادت مریض یا قضای حاجت خود و دیگران جایز است؛ آیةاللَّه وحید.

«۲۳»

قطع طواف مستحب

قطع طواف مستحب، مطلقا جایز است.

ص: ۳۹

«۲۴»

از سرگیری طواف با بقای موالات

(۷۲۲)

۱- اشکال دارد؛ امام‌خمینی.

۲- اشکال دارد، مگر اینکه جاهل قاصر باشد؛ آیةاللَّه سیستانی.

۳- در هرصورت اگر قطع کرد، طواف دوم مجزی است؛ آیات عظام: بهجت، خامنه‌ای، زنجانی، فاضل، مکارم و نوری؛ و اگر بعد از شوط چهارم بوده نقصان طواف قطع شده را به‌جا آورد و نماز آن را نیز بخواند؛ آیةاللَّه گلپایگانی و آیةاللَّهصافی.

۴- اگر بدون عذر از مطاف خارج شود، طواف دوم را به قصداعم‌ازاتمام و اعاده بجا آورد و کافی است؛ آیةاللَّه‌وحید.

«۲۵»

از سرگیری طواف با فوت موالات

اشاره

(۷۲۲)

با زوال موالات- بر طبق نظر همه مراجع- از سرگیری طواف بهصحت طواف دوم اشکالی وارد

ص: ۴۰

نمی‌کنـد، فقـط طبق نظر آیـهٔ اللّهصـافی و آیـهٔ اللّه گلپایگـانی، اگر قطع بعـد از چهـار دور بوده، نقصان طواف قبل را با نمازش بجا آورد.

قطع طواف بر دو گونه است:

«۲۶»

الف: قطع طواف بدون عذر

(۷۱۳)

۱- قبل از انجام منافی و بهم خوردن موالات:

اتمام می‌کند: همه مراجع.

بعد از فعل منافی و بهم خوردن موالات:

۱- قبل از چهار دور، اعاده می‌کند؛ و بعد از اتمام چهار، بنابر احوط، اتمام و اعاده می‌کند؛ آیات عظام:

امام خمینی،صافی، مکارم و نوری؛

و نیز کفایت می‌کند که یک طواف کامل به نیت تمام و اتمام بجا آورد؛ آیهٔاللّه وحید.

۲- مطلقاً باید اعاده کند؛ آیهٔاللّه بهجت، آیهٔاللّه زنجانی.

۳- قبل از چهار دور، اعاده می‌کند و بعد از از چهار، اتمام و احتیاطاً اعاده می‌کند؛ آیهٔ اللّه گلپایگانی.

ص: ۴۱

۴- اگر قبل از نصف بدون عذر از مطاف خارج شود، طوافش باطل است، و اگر موالات فوت نشود، یا خروجش بعد از نصف باشد، بنابر احتیاط، اتمام و اعاده کند؛ آیهٔ اللّه تبریزی و آیهٔ اللّه خویی.

۵- اگر از مطاف خارج شود و به کاری مشغول شود کهصدق قطع کند، قبل از اتمام چهار، طواف باطل است و بعد از آن بنابر احتیاط اتمام و اعاده کند؛ مگر این که موالات فوت شود که می‌تواند از سر بگیرد؛ آیهٔ اللّه سیستانی.

ب: قطع طواف با عذر:

قطع طواف از روی عذر، موارد آن مختلف است و احکام آن فی الجمله فرق می‌کند.

«۲۷»

نجس شدن بدن یا لباس در اثنای طواف

(۶۱۴)

۱- تطهیر می‌کند و طواف را اتمام می‌نماید؛ آیات عظام: امام خمینی، بهجت، خامنه‌ای (فوراً اقدام شود)، زنجانی، فاضل، مکارم و نوری.

ص: ۴۲

۲- تطهیر و اتمام می‌کند؛ ولی اگر قبل از اتمام دور چهارم باشد، بنابر احتیاط یک طواف به قصد اعم از تمام و اتمام بجا آورد؛ آیهٔ اللّه تبریزی و آیهٔ اللّه خویی.

۳- قبل از اتمام ۵/ ۳، باطل است و بعد از سه و نیم و قبل از چهار، بنابر احتیاط تکمیل و تطهیر و اعاده می‌کند با نماز؛ و اگر بعد از دور چهارم است تطهیر و تکمیل می‌کند؛ آیهٔ اللّهصافی و آیهٔ اللّه گلپایگانی.

۴- اگر متمکن از تطهیر باشد به طوری که منافات با آنچه در طواف معتبر است نباشد، بنابر احتیاط تطهیر و طواف را اتمام کند وگرنه طواف اوصحیح است؛ آیهٔاللّه وحید.

«۲۸»

قطع طواف به خاطر حدث

(۵۸۰)

اگر حدث بعد از اتمام دور چهارم باشد:

۱- اگر حدث بدون اختیار باشد، بعد از طهارت، طواف را تکمیل می‌کند و اگر با اختیار باشد احتیاطاً اتمام و اعاده می‌کند؛ آیات عظام: بهجت، خویی،

ص: ۴۳

سیستانی، فاضل.

۲- بعد از طهارت، طواف را تکمیل می‌کند؛ آیات عظام: امام خمینی، تبریزی،صافی، گلپایگانی، مکارم، نوری.

۳- مگر آن که حدث با اختیار باشد که طواف باطل است؛ آیهٔاللَّه زنجانی.

۴- اگر بعد از دور چهارم و بدون اختیار باشد، بعد از تطهیر طواف را اتمام می‌کند؛ و اگر بعد از نصف و قبل از اتمام دور چهارم و بدون اختیار باشد، بعد از تطهیر یک طواف به نیت تمام و اتمام انجام دهد یا اتمام کند و دوباره بنابر احتیاط اعاده کند و درصورت سوم اگر با اختیار باشد بعد از تطهیر طواف را اعاده کند؛ آیهٔاللَّه وحید.

۵- با بقای موالات تکمیل می‌کند و با زوال آن، احتیاطاً تکمیل و اعاده می‌کند و می‌تواند یک طواف به نیّت اعم از اتمام و اعاده انجام دهد؛ آیهٔ اللَّه خامنه‌ای.

و اگر حدث قبل از نصف یا اتمام دور چهارم باشد:

۱- اگر قبل از نصف باشد بعد از طهارت، طواف

ص: ۴۴

را اعاده کند؛ آیات عظام: بهجت، تبریزی، خویی، مکارم و وحید.

آیهٔ اللّه سیستانی همین نظر با تقیید به قبل از چهارم.

۲- اگر حدث مابین سه و نیم تا چهار عارض شود حکم فرض قبلی را دارد و اگر قبل از سه و نیم عارض شود پس از طهارت طواف را اعاده کند؛ آیهٔ اللّه خامنه‌ای.

۳- بنابر احتیاط واجب طواف اول را تکمیل و نماز می‌خواند و طواف نمازش را اعاده می‌کند؛ امام خمینی و آیهٔ اللّه نوری.

۴- قبل از سه و نیم، بعد از طهارت طواف را اعاده کند. و اگر بعد از ۵/ ۳ و قبل از اکمال چهار باشد: بعد از طهارت، بنابر احتیاط طواف اول را تکمیل و بعد از نماز آن، طواف را اعاده کند؛ آیات عظام: زنجانی،صافی، فاضل، گلپایگانی.

آیهٔ اللّه فاضل: همین نظر بنابر فتوی.

تذکر: طبق نظر همه مراجع از سرگیری طواف بعد از زوال موالات، جایز است؛ فقط طبق نظر:

ص: ۴۵

آیات عظام: امام خمینی،صافی و گلپایگانی: اگر طواف قطع شده چهار شوط کامل بوده است، باید طوافِ اول، تکمیل و نماز آن خوانده شود.

از سرگیری طواف با بقای موالات نیز طبق نظر مراجع ذیل جایز است:

آیات عظام: بهجت، خامنه‌ای، فاضل، مکارم، نوری، خویی.

و آیةُ اللّهصافی و آیةُ اللّه گلپایگانی همین نظر با رعایت تکمیل بعد از شوط چهارم.

تذکر: طبق نظر مراجعی که از سرگیری را جایز می‌دانند، رعایت تفصیل بین نصف و کمتر از نصف، احتیاطی است.

«۲۹»

قطع طواف به خاطر مرض

(۷۱۴)

۱- قبل از اتمام چهار، اعاده می‌کند و بعد از آن اتمام می‌کند؛ آیات عظام: امام خمینی، بهجت، خامنه‌ای، سیستانی، مکارم و نوری.

۲- آیةُ اللّه تبریزی و خویی همین نظر با این اضافه: بعد از دور چهارم احتیاط آن است که برای

ص: ۴۶

اتمام باقیمانده، نایب بگیرد و بعد از بهبودی احتیاطاً تکمیل و این طواف را اعاده نماید؛

۳- قبل از اتمام چهار، اعاده می‌کند و بعد از آن اتمام می‌کند و بین ۳/۵ و چهار، احتیاطاً اتمام و اعاده کند؛ آیات عظام‌صافی، گلپایگانی و فاضل.

۴- آیهٔ‌اللّٰه وحید بعد از دور چهارم، احتیاطاً اتمام و اعاده می‌کند.

۵- قبل از ۳/۵ شوط اعاده می‌کند و بعد از ۴ بدون تأخیر برای اتمام نایب می‌گیرد و بین این دو برای اتمام نایب می‌گیرد و بعداز خوب شدن هم اعاده می‌کند؛ آیهٔ‌اللّٰه زنجانی.

«۳۰»

حکم تذکر نجاست در اثنا یا بعد از طواف

(۶۱۷)

۱- بنابر احتیاط تطهیر و اعاده کند؛ امام خمینی و آیهٔ اللّٰه نوری.

۲- طوافشصحیح است و درصورت تذکر در اثنا بعد از تطهیر، طواف را تکمیل می‌کند؛ آیات

ص: ۴۷

عظام: بهجت، تبریزی، خامنه‌ای، خویی، زنجانی، سیستانی، فاضل،صافی و مکارم.

۳- اعاده می‌کند؛ آیهٔ اللّٰه گلپایگانی.

«۳۱»

قطع طواف به خاطر نماز جماعت

(۷۲۰)

۱- اگر قطع طواف بعد از شوط چهارم باشد، از همان جا اتمام می‌کند؛ و اگر قبل از چهارم بوده و فصل طویل شده، اعاده و بنابر احتیاط قبل از آن اتمام و نماز آن را می‌خواند؛ آیات عظام: امام خمینی، بهجت،صافی، گلپایگانی.

۲- بعد از ۵/ ۳ اتمام می‌کند و قبل از ۵/ ۳ با فصل طویل اعاده می‌کند؛ آیهٔ اللّٰه خامنه‌ای.

۳- در هر کجا که باشد، اتمام می‌کند؛ آیهٔ اللّٰه تبریزی.

۴- اگر در جماعت شرکت کند، اتمام طواف کافی است و اگر نه اگر قبل اتمام از چهارم بوده و موالات باقی است، اتمام می‌کند وگرنه اعاده می‌کند

ص: ۴۸

و بعد از چهارم مطلقاً اتمام می‌کند؛ آیهٔ اللّه سیستانی.

آیهٔ اللّه خویی: همین نظر با این اضافه: و با زوال موالات، طواف باطل است.

۵- اگر در جماعت شرکت کند اتمام طواف کافی است وگرنه بعد از شوط چهارم، اتمام و قبل از ۳/۵ شوط، اعاده و در بین این دو، اتمام و اعاده می‌کند؛ آیهٔاللّه زنجانی.

«۳۲»

شک در وضو یا غسل بعد از اتمام طواف

(۵۸۵ -۵۸۴)

۱- اگر بعد از حدث اصغر شک کند که غسل کرده یا نه، باید غسل کرده و طواف را اعاده نماید و برای اعمال آتیه وضو بگیرد؛ آیهٔ اللّه تبریزی و آیهٔ اللّه خویی.

۲- اگر احتمال دهد هنگام طواف متوجه طهارت خود بوده است، اعتنا نکند؛ آیهٔاللّه زنجانی.

۳- مگر این که قبلًا به حدث اکبر محدث شود و بعد از طواف به حدث اصغر محدث شود که در این

ص: ۴۹

صورت باید غسل کند و وضو بگیرد و طواف را اعاده کند؛ آیة‌اللّه وحید.

۴- طواف اوصحیح است: سایر مراجع.

«۳۳»

انکشاف بطلان وضو در عمره تمتّع

(۵۸۸)

۱- اعاده طواف و نماز آن، کافی است؛ آیات عظام: امام خمینی، خامنه‌ای، فاضل و نوری.

۲- بایـد همه اعمال عمره را اعاده کنـد؛ آیات عظام: خویی، سیسـتانیصافی گلپایگانی. آیـة اللّه سیسـتانی و آیة اللّه خویی: نیز همین نظر با این اضافه:

و با گذشت زمان، حج باطل است؛

آیة اللّه سیستانی: حج باطل است مگر در فرض سهو و نسیان.

۳- مگر بعد از احرام حج متوجه شود؛ آیة‌اللّه زنجانی.

۴- بنابر احتیاط سعی و تقصیر را نیز اعاده کند؛ آیات عظام: بهجت، تبریزی و مکارم.

ص: ۵۰

«۳۴»

شک در نقیصه بعد از اتمام طواف

(۶۹۳)

۱- بنابر احتیاط اشکال دارد؛ امام خمینی (ظاهراً مرادشان قبل از ورود به نماز است اگرچه عبارت مطلق است)

۲- مطلقاً اشکال ندارد؛ آیهٔ اللَّه بهجت،صافی، گلپایگانی و فاضل.

۳- درصورت حصول شک بعد از ورود در نماز، اعتنا نکند؛ آیهٔ اللَّه تبریزی و آیهٔ اللَّه خویی.

و همچنین بعد از فوت موالات نیز اعتنا نکند؛ آیهٔ اللَّه سیستانی و آیهٔاللَّه وحید.

۴- اگر احتمال بدهد هنگام طواف توجه داشته بعد از خروج از مطاف اعتنا نکند؛ آیهٔ اللَّه زنجانی.

ص: ۵۱

«۳۵»

اتمام طواف با گمان به تعداد اشواط و حصول یقین پس از آن

(۷۰۹)

۱- مظنّه مطلقا در عدد اشواط طواف و سعی حجیّت دارد و این طوافصحیح است حتی اگر لحوق یقین نشود؛ آیهٔ اللَّه بهجت.

۲- طوافصحیح است؛ آیات عظام: امام خمینی، خامنه‌ای، مکارم و نوری؛

۳- اگر با قصد رجای کشف ادامه داده باشد طوافصحیح است؛ آیهٔ اللَّهصافی و آیهٔ اللَّه گلپایگانی.

۴- بنابر احتیاطصحیح نیست؛ آیات عظام:

تبریزی، خویی و فاضل.

۵- بنابر احتیاط اعاده کند مگر آن که مطمئن باشد در ادامه طواف به حجت شرعی (مانند شمارش همراهان) می‌رسد؛ آیهٔ اللَّه زنجانی.

ص: ۵۲

«۳۶»

کم کردن سهوی از طواف

(۶۸۸)

۱- اگر از نصف گذشته باشد و فعل کثیر انجام نداده باشد، اتمام می‌کند؛ و اگر قبل از نصف باشد، اعاده می‌کند؛ آیات عظام: امام خمینی، خامنه‌ای، فاضل و نوری.

آیهٔ اللّٰه مکارم همین نظر با این اضافه: قید فعل کثیر، زائد است.

۲- اگر بعد از فوت موالات یا بیرون رفتن از مطاف باشد، اگر کمبود کمتر از چهار دور باشد، تکمیل می‌کند و در بیشتر از چهار، احوط اتمام و اعاده است؛ آیات عظام: تبریزی، خویی.

آیهٔ اللّٰهسیستانی همین نظر بدون قید بیرون رفتن از مطاف.

۳- در بیشتر از نصف (که علی الاحوط به اتمام چهار است) اتمام می‌کند و در کمتر، اعاده می‌کند؛ آیهٔ اللّٰه بهجت.

آیهٔ اللّٰهصافی و آیهٔ اللّٰه گلپایگانی همین نظر با این

ص: ۵۳

اضافه: بین ۳/۵ تا ۴، احتیاطاً تکمیل و اعاده می‌کند.

۴- طواف قبلی را تکمیل می‌کند؛ آیهٔ اللّه زنجانی.

۵- اگر قبل از فوت موالات متوجه شود و از مطاف خارج نشده باشد، بقیه را انجام می‌دهد وصحیح است؛ و اگر بعد از آن یا بعد از خروج از مطاف باشد، اگر فراموش شده تا سه دور باشد، باید آن را اتمام کند و طوافصحیح است و اگر فراموش شده چهار دور یا بیشتر باشد احتیاط به آوردن یک طواف به نیت اعم از تمام و اتمام است؛ آیهٔاللّه وحید.

«۳۷»

زیادی سهوی در طواف

(۶۷۷)

۱- اگر کمتر از یک دور باشد:

آن را قطع می‌کند و طوافصحیح است؛ همه مراجع غیر از آیهٔ اللّه سیستانی. (نظر ایشان چند سطر بعد می‌آید)

ص: ۵۴

۲- اگر بیشتر از یک دور باشد:

بنابر احتیاط واجب بدون تعیین قصد استحباب یا وجوب، آن را به هفت برساند و دو رکعت قبل از سعی و دو رکعت بعد از سعی بخواند و دو رکعت اول را بدون یقینِ برای اول یا دوم، برای فریضه قرار دهد؛ آیات عظام: امام خمینی، بهجت، تبریزی، خامنه‌ای،صافی، گلپایگانی، مکارم و نوری.

آیهٔ اللّهصافی و آیهٔ اللّه گلپایگانی: همین نظر بنابر احتیاط مستحب.

آیهٔ اللّه فاضل: نیز همین نظر با این اضافه: نماز بعد از سعی مستحب است.

آیهٔ اللّه سیستانی: نیز همین نظر با تفصیل بعد از رکن عراقی بنابر فتوی و قبل از آن بنابر احتیاط واجب.

۴- اگر یک دور یا بیشتر باشد بنا بر احتیاط واجب با آن زاید یک طواف کامل انجام می‌دهد به قصد قربت مطلقه اعم از وجوب و استحباب و دو تا دو رکعتی نماز می‌خواند؛ آیهٔاللّه وحید.

ص: ۵۵

۵- اگر زیاده کمتر از یک دور باشد بنابر احتیاط آن را به هفت برساند و اگر یک دور یا بیشتر باشد باید آن را به هفت برساند و در هر دوصورت نماز آن را بخواند؛ آیهٔ اللّٰه زنجانی.

برخی از احکام بانوان در طواف

«۳۸»

رؤیت دم

(۷۵۳)

۱- اگر حائض بعد از عادت غسل کند و اعمال را انجام دهد و بعد از آن تا روز یازدهم خون ببیند، محکوم به استحاضه است؛ همه مراجع.

۲- ایام پاکی حیض نیست ولی مستحب است خونی را که دوباره می‌بیند تا تکمیل ده روز از مجموع دو خون حیض قرار دهد؛ آیهٔ اللّٰه زنجانی.

ص: ۵۶

«۳۹»

و اگر از روز دهم نگذشته باشد

(۷۵۴)

۱- محکوم به حیض است و در وسعت وقت باید طواف و نماز را اعاده کند؛ و در ضیق وقت، محل اشکال است و باید احتیاط مراعات شود؛ آیات عظام: امام خمینی، بهجت، خامنه‌ای،صافی، گلپایگانی، فاضل و نوری.

۲- اگر لک،صفات حیض داشته باشد و قبل از ده روز قطع شد، باید اعمال را اعاده نماید، در غیر اینصورتصحیح است؛ آیهٔ اللّه تبریزی و آیهٔ اللّه خویی.

۳- پاکی بین دو خون که حیض واحد شمرده می‌شوند، محل اشکال است، و به احتیاط واجب، طواف و نماز را اعاده کند؛ آیهٔ اللّه سیستانی.

۴- اگر اعمال در حال پاکی بوده،صحیح است و اعاده ندارد؛ آیهٔ اللّه زنجانی و آیهٔ اللّه مکارم.

ص: ۵۷

«۴۰»

وظیفه مستحاضه کثیره درباره طواف و نماز

(۷۶۴)

۱- بایـد برای هر کـدام یـک غسـل جـداگانه انجـام دهـد مگر آنکه از وقت غسـل تـا آخر نمـاز، خون قطع باشـد؛ آیات عظام: امام خمینی، بهجت، خامنه‌ای و نوری.

۲- اگر خون مستمر باشد به گونه‌ای که از پنبه منقطع نشود، یک غسل کافی است؛ وگرنه اگر بعد از غسل، خون بیرون نزند، برای نماز هم کافی است؛ و اگر بیرون زده باشد، به احتیاط واجب برای نماز؛ غسل لازم است؛ آیهٔ اللّه سیستانی.

۳- کثیره برای هر کدام غسل می‌کند و وضو لازم نیست مگر محدث به حدث اصغر شود؛ آیهٔ اللّه خویی.

۴- اگر بعـد از غسل برای نماز یومیّه خون نبینـد، تجدیـد لازم نیست وگرنه برای هر کـدام احتیاطاً یک غسل کند و اگر فاصـله بین غسل و طواف زیاد می‌شود، احتیاطاً موقع ورود به مسجد الحرام تیمم

ص: ۵۸

بدل از غسل هم بنماید؛ آیهٔ اللّهصافی و آیهٔ اللّه گلپایگانی.

۵- مستحاضه کثیره غیر از غسلهای نماز، چیزی بر او نیست، فقط بنابر احتیاط وضو بگیرد؛ آیهٔ اللّه مکارم.

۶- بنـابر احتیـاط برای طواف و نمـاز آن یـک غسل انجام دهـد و برای هر کـدام یک وضو بگیرد و اگر غسل برای او حرجی اسـت تیمم میی کند و وضو می گیرد؛ آیهٔ اللّه فاضل.

۷- کثیره باید غسل کند و احتیاطا برای نماز نیز یک غسل دیگر انجام دهد و وضو لازم نیست و اگر به وظایف خود برای نماز عمل کرده باشد، اصل غسل مبنی بر احتیاط است؛ آیۀاللّه وحید.

۸- وظایفی که برای نماز یومیه لازم است برای طواف انجام دهد و بدون فاصـله طواف و نماز را بجا آورد و اگر بین غسل و طواف یا طواف و نماز فاصله شود باید وظایف را تجدید کند؛ آیهٔ اللّه زنجانی.

ص: ۵۹

«۴۱»

سن یأس

(۷۶۶)

۱- قرشیه ۶۰ سال، غیر قرشیّه ۵۰ سال؛ آیات عظام: امام خمینی، خامنه‌ای، زنجانی،صافی، گلپایگانی، فاضل و نوری. آیه‌الله بهجت: و درصورتی که خونی که می‌بیند بهصفات حیض است، تا ۶۰ سال آن را حیض محسوب نماید.

۲- مطلقاً ۵۰ سال است؛ آیهٔ اللّه مکارم.

۳- مطلقاً ۶۰ سال است؛ آیهٔ اللّه سیستانی.

۴- اگر بین ۵۰ سال و ۶۰ سال خون بهصفات حیض باشد، بنابر احتیاط جمع بین احکام حائض و مستحاضه کنند و بعد از ۶۰ سال، محکوم به استحاضه است؛ آیات عظام تبریزی، خویی و وحید.

«۴۲»

اگر موهای زن یا بدن او در حال طواف پیدا باشد

(۶۳۰)

۱- در فرض سهو و جهل قصوری:

صحیح است؛ همه مراجع.

ص: ۶۰

۲- در فرض عمد و جهل تقصیری:

بنابر احتیاط واجبصحیح نیست؛ آیات عظام:

امام خمینی، بهجت، تبریزی، خویی،صافی، گلپایگانی، نوری.

صحیح است؛ آیات عظام: خامنه‌ای، زنجانی، سیستانی و مکارم.

«۴۳»

حجاب زن در حال طواف

(۶۲۹)

۱- با نماز فرق نمی‌کند غیر از این که در طواف باید رعایت عدم ستر وجه محرّم بشود؛ آیات عظام:

خویی، خامنه‌ای، سیستانی، فاضل و نوری.

۲- با نماز فرق می‌کند و فقط علی الاحوط وجه و کفین در طواف استثنا شده است؛ آیات عظام: امام خمینی، بهجت و مکارم.

۳- پوشش شرطصحت طواف نیست ولی چون در طواف در معرض دید نامحرم است باید سر و بدن خود را بپوشاند و پوشاندن وجه و کفین لازم نیست؛ آیهٔ اللّه زنجانی.

«۴۴»

نماز طواف

مبادرت به نماز طواف

(۷۹۰)

۱- بنابر احوط باید به نماز، مبادرت شود؛ آیات عظام: امام خمینی، بهجت، سیستانی،صافی، گلپایگانی، مکارم و نوری.

۲- مبادرت واجب است؛ آیات عظام: تبریزی، خامنه‌ای، خویی، زنجانی و فاضل.

«۴۵»

فاصله انداختن بین طواف و نماز

(۷۹۱)

۱- با تأخیرِ نماز، اعاده طواف لازم نیست؛ آیات عظام امام خمینی، بهجت، خامنه‌ای،صافی، گلپایگانی، مکارم و نوری.

ص:۶۱

ص: ۶۲

۲- اگر عمداً تأخیر بیندازد بنابر احتیاط طواف را اعاده کند؛ آیهٔ اللّه سیستانی و آیهٔ اللّه فاضل.

۳- مطلقاً بنابر احتیاط با تأخیر، طواف را اعاده کند؛ آیهٔ اللّه تبریزی.

۴- باید اعاده کند؛ آیهٔ اللّه خویی.

۵- اگر بدون عذر تأخیر بیندازد باید بعد از خواندن نماز، طواف و نماز را اعاده کند؛ آیهٔ اللّه زنجانی.

«۴۶»

محاذات زن و مرد در نماز طواف

(۸۰۶)

۱- باید عدم محاذات رعایت شود مگر زن اهل سنت باشد، یا موجب بهم خوردن موالات شود، یا عسر و حرج باشد؛ آیهٔ اللّه فاضل.

- بهصحت نماز ضرر نمی‌زند؛ اکثر قریب به اتفاق آیات عظام.

ص: ۶۳

«۴۷»

حکم ظن در نماز طواف

(۸۱۴)

ظن در رکعات:

۱- اگر در رکعات شک کند، به احتیاط واجب، اتمام و اعاده کند؛ آیهٔ اللّه مکارم.

۲- ظن در رکعات معتبر است؛ سایر آیات عظام.

«۴۸»

ظن در افعال نماز:

۱- معتبر است؛ آیات عظام بهجت، گلپایگانی و فاضل.

۲- احتیاط شود؛ آیات عظام: امام خمینی، خامنه‌ای، زنجانی،صافی، مکارم و نوری.

۳- حکم شک را دارد: آیات عظام: تبریزی، خویی و سیستانی.

ص: ۶۴

«۴۹»

جماعت در نماز طواف

(۸۲۳- ۸۲۴)

۱- در طواف واجب، مستحب است؛ آیة اللَّه بهجت.

۲- در طواف واجب، اقتدا جایز است؛ آیة اللَّه خویی.

۳- در غیرصحیح القراءه، احوط است ولی نباید به آن اکتفا شود؛ آیات عظام: تبریزی، سیستانی،صافی و گلپایگانی.

۴- مشروعیّت آن محل اشکال است؛ آیات عظام: امام خمینی، خامنه‌ای، فاضل، مکارم و نوری.

۵- نماز طواف را نمی‌توان به جماعت خواند؛ آیة اللَّه زنجانی.

«۵۰»

ترک نماز طواف مستحبی

(۸۳۱)

۱- جایز است؛ آیات عظام: تبریزی، زنجانی،

ص: ۶۵

سیستانی،صافی، گلپایگانی، فاضل و نوری و (ظاهراً امام خمینی).

۲- اشکال دارد؛ آیهٔ اللَّه بهجت و آیهٔ اللَّه مکارم.

«۵۱»

حکم عاجز از قرائت صحیح

(۸۲۲)

۱- بایـد نمـاز را به هر ترتیبی که می‌توانـد خودش به‌جـا آورد و کافی است؛ و اگر ممکن است و می‌توانـد با تلقین، نماز راصـحیح بخواند، کسی را بگمارد که نماز را به او تلقین کند؛ آیات عظام:

امام‌خمینی، فاضل، نوری و مکارم.

۲- خودش به هر نحو می‌تواند بخواند و بنابر احتیاط نایب هم بگیرد؛ آیهٔ‌اللَّه خامنه‌ای؛

و نیز بنابر احتیاط با جماعت هم بخوانـد؛ آیات عظام: تبریزی و خویی و اگر متمکّن از تصـحیح نباشـد، آنچه بلـد است کافی است: آیهٔ‌اللَّه وحید.

۳- اگر مقدار زیادی از سوره حمد را بتواند به‌طورصـحیح بخواند، خواندن حمد به همینصورت کافی است؛ و اگر نتواند، به احتیاط واجب

ص: ۶۶

مقداری از قرآن را که می‌تواندصحیح بخواند به آن اضافه کند و اگر نتواند تسبیح بگوید؛ آیهٔاللّٰه سیستانی.

۴- خودش بخواند و اگر بتواند، در مقام به جماعت بخواند، و درصورت عدم امکان، عمل به وظیفه روزانه کافی است؛ آیهٔاللّٰه بهجت.

۵- خودش بخواند و به جماعت هم اقامه نماید و اگر نایب هم بگیرد بهتر و مطابق با احتیاط است؛ آیهٔاللّٰه صافی و آیهٔاللّٰه گلپایگانی.

۶- اگر می‌تواند باید طواف را به تأخیر بیندازد و بعد از تصحیح قرائت طواف کند و اگر تا آخرین فرصت یاد نگرفت طواف می‌کند و بهصحیح‌ترین قرائتی که می‌تواند- ولو با تلقین- می‌خواند و اگر ندانسته طواف نمود اعمالشصحیح است ولی باید بعد از تصحیح نماز را دوباره بخواند؛ آیهٔاللّٰه زنجانی.

«۵۲»

سعی

سعی از مسعای جدید

(۲/ ۸۴۷)

۱- اگر ثابت شود که عرض مسعای جدید، در بین کوهصفا و مروه است، مانعی ندارد؛ وگرنه با رعایت اقرب فالاقرب به مسعای قدیم، سعی می‌کند؛ آیهٔاللّٰه بهجت و آیهٔاللّٰهصافی.

۲- سعی در مسعای جدید مجزی است؛ آیات عظام: خامنه‌ای، مکارم و نوری؛

ولی بهتر است از قسمت قبلیصفا شروع کنند و از مسعای جدید به مروه بروند و در پایان دور هفتم نیز خود را به قسمت قدیمی مروه برسانند؛ آیهٔ اللّٰه زنجانی.

۳- اگر محرز شود سعی بینصفا و مروه است، مجزی است وگرنه بنابر احتیاط مجزی نیست، مگر

ص:۶۷

ص: ۶۸

در ۵ متر از مسعای جدید که محرز شده است؛ آیهٔ‌اللَّه وحید.

۴- اگر اطمینان پیدا کنند که کوهصفا و مروه تا مسعای جدید امتداد داشته است، سعی در آنجا مجزی است؛ آیهٔ‌اللَّه سیستانی.

«۵۳»

زیادی سهوی در اشواط سعی

(۸۷۳)

زیاد کردن از روی فراموشی چه کمتر از یک شوط یا بیشتر، بهصحت سعی ضرر نمی‌زند؛ همه آیات عظام.

«۵۴»

زیادی جهلی در اشواط سعی

(۸۷۴)

۱- بهصحت سعی ضرر نمی‌زند؛ آیات عظام:

بهجت، خامنه‌ای،صافی، گلپایگانی، وحید، مکارم، تبریزی، خویی و سیستانی.

ص: ۶۹

۲- محل اشکال است؛ آیات عظام: امام‌خمینی، فاضل و نوری.

«۵۵»

تأخیر سعی تا فردا

(۸۴۲- ۸۴۴)

۱- بـا فرض تـأخیر، اعـاده طواف و نماز، لازم نیست؛ آیات عظام: امام خمینی، بهجت، خامنه‌ای، فاضل،صافی، گلپایگانی، مکارم و نوری.

۲- باید اعاده کند؛ آیهٔ اللّٰه خویی.

۳- بدون عذر بنابر احتیاط اعاده کند؛ آیهٔ اللّٰه زنجانی و آیهٔ اللّٰه سیستانی.

۴- بنابر احتیاط اعاده کند؛ آیهٔ اللّٰه تبریزی.

«۵۶»

سعی از طبقه فوقانی

(۸۴۸)

۱- مجزی است؛ آیهٔ اللّٰه بهجت.

۲- در فرض مشقت و عذر جایز است؛ آیهٔ اللّٰه مکارم.

۳- جایز نیست؛ سایر مراجع.

ص: ۷۰

«۵۷»

موالات در سعی

(۸۵۸)

۱- در غیر شوط اول، موالات معتبر نیست؛ آیات عظام: امام خمینی، بهجت، خامنه‌ای،صافی و نوری.

۲- بنابر احتیاط، لازم است؛ آیات عظام: تبریزی، خویی، سیستانی و فاضل.

آیهٔ اللّٰه مکارم: لازم است در غیر موارد استثنا.

۳- موالات در سعی معتبر نیست؛ آیهٔ اللّٰه گلپایگانی.

۴- موالات عرفیه در سعی لازم است؛ آیهٔ‌اللّٰه وحید.

۵- در غیر موارد خاص، موالات در تمام اشواط سعی، معتبر است؛ آیهٔ اللّٰه زنجانی.

«۵۸»

نشستن در بین صفا و مروه

گزیده مناسک عمره مفرده (۱۳۸۸)؛؛ص ۷۰

(۸۶۵

۱- بدون عذر احوط ترک آن است؛ آیهٔ اللّٰه بهجت و آیهٔ اللّٰه خویی.

ص: ۷۱

۲- به حدی که ترک موالات نشود جایز است؛ آیات عظام تبریزی، سیستانی، فاضل و مکارم.

۳- مطلقاً جایز است؛ آیات عظام امام خمینی،صافی، گلپایگانی و نوری.

۴- برای رفع خستگی جایز است؛ آیهٔ اللّه زنجانی.

«۵۹»

اگر بعد از تقصیرِ عمره تمتع‌بفهمد سعی ناقص بوده

(۸۸۳)

۱- سعی را اتمام کند و اعاده تقصیر لازم نیست؛ امام خمینی.

۲- سعی را اتمام و تقصیر را اعاده کند؛ آیات عظام: بهجت، وحید.

آیهٔاللّه خویی: باید یک گاو هم کفاره بدهد.

۳- بنابر احتیاط تقصیر را اعاده کند؛ آیات عظام تبریزی،صافی، گلپایگانی، مکارم.

آیهٔ اللّه فاضل و آیهٔ اللّه سیستانی همین نظر با این

ص: ۷۲

اضافه: احتیاطاً یک گاو کفاره بدهد.

۴- سعی را اتمام و تقصیر را اعاده کند، مگر محرم به احرام حج شده باشد که اتمام سعی کافی است؛ آیهٔ اللَّه زنجانی.

«۶۰»

قطع سعی و از سرگیری آن

(۸۸۸)

۱- از سر گیری سعی اشکال ندارد؛ آیات عظام:

تبریزی، خامنه‌ای،صافی، گلپایگانی، فاضل، مکارم و نوری.

۲- با اعتقاد به جواز از سر گرفتن جایز است؛ آیهٔ اللَّه خویی.

۳- اشکال دارد؛ امام خمینی، آیهٔ اللَّه بهجت.

۴- اگر بعد از فوت موالات باشدصحیح است و گرنه اشکال دارد مگر جاهل قاصر باشد؛ آیهٔ اللَّه سیستانی.

۵- قطع سعی در غیر موارد خاص جایز نیست هر چند اگر رها کند و از اول سعی نمایدصحیح است؛ آیهٔ اللَّه زنجانی.

ص: ۷۳

«۶۱»

ادامه سعی با شک در عدد و حصول یقین

(۸۹۱)

۱- سعی اوصحیح است؛ آیات عظام: امام خمینی، بهجت، خامنه‌ای، سیستانی و نوری.

۲- باید اعاده کند؛ آیهٔ اللّه تبریزی.

۳- بنابر احتیاط اعاده کند؛ آیهٔ اللّه خویی و آیهٔ اللّه زنجانی.

۴- اگر به رجاء کشف حال ادامه دادهصحیح است؛ آیات عظام:صافی، گلپایگانی و مکارم.

۵- بنـابر احتیـاط اعـاده کنـد مگر آن که مطمئن باشـد تـا پایان سـعی به جهت شـرعی (ماننـد شـمارش همراهان) می‌رسـد؛ آیـهٔ اللّه زنجانی.

ص: ۷۴

«۶۲»

تقصیر

اگر محرم برای دیگری حلق، یا با چیدن مو، تقصیر کند

(۹۰۵ و ۱۱۴۱ و ۱۱۴۲)

۱- محرم نباید برای دیگری حلق یا تقصیر کند ولی کافی است؛ آیات عظام: امام خمینی، بهجت، خامنه‌ای، زنجانی.

۲- مجزی نیست؛ آیات عظام: تبریزی، خویی، سیستانی.

۳- بنابر احتیاط مجزی نیست؛ آیات عظام:

صافی، فاضل، گلپایگانی و مکارم.

ص:۷۵

ص: ۷۶

«۶۳»

نماز در حرمین

تخییر بین قصر و اتمام

(۱۳۱۶)

۱- تخییر بین قصر و اتمام در تمام دو مسجد فعلی حتی در جاهای توسعه داده شده داخل مسجد؛ امام‌خمینی.

۲- تخییر در قسمت قدیمی دو مسجد؛ و در جاهایی که بعداً به این دو مسجد اضافه شده، به احتیاط واجب شکسته است؛ آیةاللَّه بهجت.

۳- تخییر در شهر مکه و مدینه قدیم؛ آیات عظام:

خویی، وحید و تبریزی.

۴- تخییر در همه مکه و مدینه؛ آیات عظام:

گلپایگانی، خامنه‌ای، سیستانی،صافی، فاضل، مکارم و نوری.

۵- در هیچ‌جا تخییر نیست؛ آیةاللَّه زنجانی.

ص:۷۷

ص: ۷۸

«۶۴»

نماز جماعتِ غیر استداره‌ای

(۱۳۱۸)

۱- با سایر مسلمین به جماعت نماز بخوانند؛ آیات عظام: امام‌خمینی، خامنه‌ای، فاضل، مکارم و نوری.

(با رعایت خصوصیاتی که در فتاوای ایشان خواهد آمد)

۲- به گونه‌ای عمل شود که موجب وهن نشود و وظیفه منفرد، رعایت شود یا اعاده شود؛ آیةاللَّه بهجت.

آیات عظام: خویی، تبریزی، وحید و سیستانی نیز همین نظر با این اضافه: و رعایت وظیفه انفراد با خواندن حمد و سوره و اگر نمی‌شود با حدیث نفس- در غیر نماز جمعه که در هر حال باید اعاده شود- ممکن است و اقتداصوری است و احکام جماعت مترتب نمی‌شود.

۳- نماز با آنان در حال ضرورت بی‌اشکال است؛ و در غیر حال ضرورت، اگر موجب تألیف

ص: ۷۹

قلوب آنها و دفع اتهام به شیعه باشد، شرکت خوب است ولی باید با تمکن اعاده نمایند و خروج از مسجد هنگام اقامه نماز جماعت شایسته نیست؛ آیۀاللَّه صافی و آیۀاللَّه گلپایگانی.

۴- شرکت در نماز جماعت خوب است ولی در شرایط فعلی باید نماز اعاده شود؛ آیۀ اللَّه زنجانی.

«۶۵»

نماز جماعت استداره‌ای

(۱۳۱۹)

۱- نیاز به اعاده ندارد؛ امام‌خمینی.

۲- بایـد اعاده شود یا وظیفه منفرد، رعایت شود؛ آیات عظام: بهجت و وحیـد؛ و حکم اقتـدایصوری طبق فتاوای آیات عظام: خویی، تبریزی و سیستانی در مسأله قبل گذشت.

۳- نمـاز کسانی که پشت سـر یا دو طرف امام ایسـتاده‌اند،صـحیح است، ولی نماز افرادی که روبروی امام قرار دارندصـحیح نیست؛ آیۀاللَّه خامنه‌ای.

ص: ۸۰

۴- نماز به نحو استداره مانعی ندارد ولی بنابر احتیاط باید به حسب دایره مقدم بر امام نباشد و همچنین بنابر احتیاط، نزدیکتر از امام به کعبه هم نباشد؛ آیهٔاللَّه مکارم؛ در فرضصحت اصل اقتدا و گذشت حکم اعاده در مسأله قبل؛ آیهٔاللَّه گلپایگانی و آیهٔاللَّهصافی.

۵- نماز به نحو استداره مانعی ندارد ولی در شرایط کنونی به نماز با عامه نمی‌توان اکتفا کرد؛ آیهٔ اللَّه زنجانی.

۶- در غیر مورد تقیه استداره جایز نیست؛ ولی اگر کسی نمی‌دانسته و به اینصورت خوانده نمازشصحیح و قضا ندارد؛ آیهٔاللَّه فاضل.

۷- با حفظ نسبت در تمام دایرهصحیح است؛ آیهٔاللَّه نوری.

«۶۶»

سجده بر فرش

(۱۳۲۹)

۱- سجده بر فرش در مسجدالنبی مانع ندارد و مهر گذاشتن جایز نیست و لازم نیست در جایی که

ص: ۸۱

سنگ است نماز بخوانند و یا حصیر یا نحو آن با خود ببرند، و ... از انجام هر عملی که موجب هتک و انگشت‌نما شدن باشد اجتناب نمایند؛ امام‌خمینی، آیهٔاللَّه نوری؛ ولی هرگاه به سهولت بتواند روی سنگهای مسجد نماز بخواند، آن را ترک نکند؛ آیهٔاللَّه مکارم.

۲- در غیرصورت تقیّه و ضرورت، در مکانی که ما یصحّ السجود علیه وجود دارد، نماز بخواند؛ آیهٔاللَّهصافی و آیهٔاللَّه گلپایگانی.

۳- اگر مخالف تقیه و یا موجب هتک و انگشت‌نما شدن نباشد، در محلی از مسجد که بتواند بر ما یصحّ السجود علیه سجده نماید، نماز بخواند؛ آیهٔاللَّه فاضل.

۴- اگر در آن مکان، تمکن از سجود بر آنچه سجود بر آن جایز است ندارد، سجدهصحیح است؛ آیهٔاللَّه خویی و آیهٔاللَّه سیستانی.

۵- اگر در مسجد، تمکن از سجود بر ما یصحّ السجود علیه ندارد، جایز است؛ آیهٔاللَّه تبریزی.

۶- درصورت امکان باید بر «ما یصحّ السجود

ص: ۸۲

علیه»، سجده کند، مگر از جهت تقیّه نتواند، که در اینصورت اگر زمان یا مکانی دیگر هست که رعایت، ممکن است، اکتفا به غیر آن، خلاف احتیاط است؛ آیهٔاللّه بهجت.

۷- قرار دادن چیزی در محل سجده اگر خلاف تقیه باشد، جایز نیست و واجب است نمازگزار کوشش کند که تا درصورت امکان، جایی بیابد که بر سنگفرش یا چیزی که سجده بر آنصحیح است، سجده کند؛ و اگر تقیّه ایجاب کند که بر فرش سجده کند، نمازشصحیح است؛ آیهٔاللّه خامنه‌ای.

۸- سجده بر فرش کفایت نمی‌کند و باید نماز را اعاده کند؛ آیهٔاللّه زنجانی و آیهٔاللّه وحید.

«۶۷»

نماز در هواپیما

(۱۳۴۱)

۱- با رعایت شرایط، حتی با علم به وصول در وقت، نمازصحیح است؛ آیات عظام: بهجت، خامنه‌ای، سیستانی، فاضل و مکارم.

ص: ۸۳

۲- چنـاچه احتمـال بدهـد تا آخر وقت، هواپیما فرود نمی‌آیـد، می‌توانـد بخوانـد ولی اگر در وقت رسـید، بایـد اعاده کنـد؛ آیـهٔاللّه تبریزی.

آیهٔاللّهصافی همین نظر بنابر احتیاط.

تـذکّر: درصورتی که وقت نماز در هواپیما فوت می‌شود، بایـد در هرصورت با تحصـیل طهارت، با رعایت شـرایط ممکنه، نماز بجا آورده شود.

ص: ۸۴

«۶۸»

تقلید

بقا بر تقلید میّت اعلم

(۱۳۶۰)

۱- جایز است؛ امام‌خمینی.

۲- در مسائلی که عمل کرده واجب است؛ آیۀاللَّه بهجت.

۳- بقا در هرصورت جایز است ولی سزاوار است که احتیاط در بقای بر تقلید میت اعلم، ترک نشود؛ آیۀاللَّه خامنه‌ای.

۴- لازم است به فتوای او باقی بماند؛ آیات عظام: وحید و فاضل.

۵- باید باقی بماند و التزام به متابعت از فتوای وی در حال حیات کافی است؛ آیۀاللَّه سیستانی.

۶- بنابر احتیاط واجب، لازم است؛ آیۀاللَّه صافی.

ص:۸۵

ص: ۸۶

۷- در مسائل عمره و حج بر تقلید میت باقی نمانند؛ آیهٔ اللَّه زنجانی.

۸- واجب است به شرط عمل به فتوای وی؛ آیهٔاللَّه مکارم.

۹- واجب است؛ آیهٔاللَّه نوری.

«۶۹»

رجوع به حیّ اعلم از میّت

(۱۳۶۰)

۱- واجب است؛ آیات عظام: بهجت، زنجانی، سیستانی،صافی، فاضل، وحید و نوری.

۲- جایز است؛ امام‌خمینی و آیهٔاللَّه خامنه‌ای.

«۷۰»

تساوی یا شک در اعلمیّت حی و میت

۱- بقا جایز است؛ امام‌خمینی و آیهٔاللَّه خامنه‌ای.

۲- در هر دو فرض، رجوع به حی جایز است؛ آیهٔاللَّه بهجت.

۳- اگر اعلمیتی در میان آنها معلوم نشود، یا

ص: ۸۷

مساوی باشند، مخیّر است، مگر در موارد علم اجمالی، یا قیام حجت اجمالی، که بنابر احتیاط واجب باید رعایت هر دو فتوی را بنماید؛ آیهٔاللّٰه سیستانی.

۴- در احکام عمره و حج به تقلید متوفی باقی نمانند؛ آیهٔاللّٰه زنجانی.

۵- درصورت تساوی بقا در همه مسایل، جایز است؛ آیهٔاللّٰهصافی و آیهٔاللّٰه فاضل.

۶- اگر اعلمیت حی معلوم نشود، بقا واجب است؛ آیهٔاللّٰه وحید.

۷- درصورت تساوی میت و حی یا شک در اعلمیت هر کدام، عمل به فتوای میت در آن چه بدان عمل کرده، واجب است و در بقیه به حی رجوع نماید؛ آیهٔاللّٰه مکارم.

«۷۱»

رجوع در احتیاط واجب به مجتهد دیگر

اگر مکلف نداند مرجعش در مسأله‌ای احتیاط واجب کرده و بهصورت ناخودآگاه طبق فتوای

ص: ۸۸

فالاعلم عمل نماید، آیا عمل اوصحیح است؟

عمل وی با استناد به فالاعلمِ واجد شرایط،صحیح است، هرچند بعد از عمل باشد؛ آیات عظام: بهجت، تبریزی، خامنه‌ای، زنجانی، سیستانی،صافی، فاضل و مکارم.

«۷۲»

حکم خمس

حکم خمس سپرده‌های حج و عمره

(۱۳۵۵)

با فرض:

الف- عدم تشرّف در سال واریز پول.

ب- عدم تعلّق خمس به پول قبل از واریز.

۱- خمس ندارد. آیات عظام: بهجت،صافی، مکارم درصورتی که واریز قبل از استقرار حج باشد؛ نوری.

۲- خمس دارد. آیات عظام: تبریزی، خامنه‌ای، فاضل؛ مگر حج مستقر باشد و راه دیگری برای تشرف نباشد؛ آیت اللَّه سیستانی.

ص:۸۹

ص: ۹۰

«۷۳»

حکم خمس سود سپرده‌ها

(با فرض دریافت آن در ضمن یکی از عقود

شرعی و فرض عدم تشرّف در سال واریز)

۱- باید خمس آن پرداخت شود؛ حضرات آیات:

سیستانی، فاضل، تبریزی.

۲- از منافع سال وصول است؛ آیهٔاللَّه نوری؛ اگر پیش از سال عزیمت قابل وصول نبوده است؛ آیهٔ اللَّه خامنه‌ای و آیهٔ اللَّهصافی.

۳- خمس ندارد؛ آیات عظام: بهجت و مکارم.

توجه: طبق نظر همه آیات عظام درصورت تشرف درهمان سال واریز، خمس ندارد.

«۷۴»

(۱۳۶۳ -۱۳۶۴ -۱۳۶۵)

اگر لقطه، کمتر از یک درهم «(۱)» باشد:

۱- بنابر احتیاط واجب از طرفصاحبشصدقه بدهد و هر وقتصاحبش پیدا شد اگر راضی نشود عوض را به او بدهد؛ آیهٔ اللَّه سیستانی.

۲- می‌تواند با قصد تملک بر دارد؛ سایر مراجع.

اگر لقطه، یک درهم یا بیش از یک درهم باشد:

با احتمال پیدا شدنصاحبش، باید یک سال تعریف کند و درصورتی که از پیدا شدنصاحبش مایوس باشد، از طرف صاحبش صدقه بدهد.

۱- -/ یک درهم که تقریبا برابر با نصف مثقال نقره است، در این تاریخ ۷/ ۱۳۷۸ برابر با حدود هزار تومان است.

ص:۹۱

ص: ۹۲

«۷۵»

لقطه

فرق لقطه حرم و غیر حرم

لقطه حرم با لقطه غیر حرم، در برخی احکام، فی الجمله متفاوت است؛ از آن جمله:

۱- برداشتن لقطه غیر حرم (لقطه مالی) به قصد رساندن به صاحبش، اگر به اندازه درهم یا بیشتر از آن باشد؛ و به قصد تملّک، اگر کمتر از درهم باشد و نشانه‌دار نباشد، جایز (مکروه) است؛ ولی برداشتن لقطه حرم نزد برخی علما، حرام و برخی احتیاط و نزد اکثر، کراهت شدیده دارد.

تذکر: این، در غیرصورتی است که در برداشتن لقطه، مصلحت اهمّی- مثل اهمیّت مال پیدا شده برایصاحبش و احتمال تلف آن درصورت بر نداشتن و مثل ایصال به اهل ایمانِ از فقرا با یأس از پیدا شدنصاحبش و تلف آن با ترک برداشتن- نباشد، که در اینصورت برداشتن، راجح و یا حتی در برخی موارد، لازم می‌شود.

۲- در لقطه غیر حرم، بعد از اعلانِ یک سال،

ص: ۹۳

مخیّر است بین تصدّق، یا نگهداری برای مالک آن و یا برداشتن برای خود با قصد ردّ بهصاحبش درصورت پیدا شدن وی؛ ولی در لقطه حرم، فقط بین دو امر اول، مخیّر است و نمی‌تواند برای خود بردارد. (این، مطابق نظر اکثر است و تفصیلاتی از جهت فتوی و احتیاط، در آن وجود دارد.)

تذکر: مطابق مسأله ۱۳۶۳ مناسک محشّی، طبق نظر آیات عظام: اراکی، فاضل و مکارم، برداشتن لقطه حرم بنابر احتیاط واجب، جایز نیست، و سایر مراجع در آن، قائل به کراهت یا احتیاط استحبابی هستند؛ و نیز در لقطه کمتر از درهم، بر اساس نظر آیات عظام خویی، سیستانی و فاضل، بنابر احتیاط، تملّک آن جایز نیست و باید آن راصدقه بدهد.

«۷۶»

اگر کسی مالی را به عنوان این که مال اوست بردارد و بفهمد که مال او نیست، درصورتی که جای

ص: ۹۴

معینی داشته باشد و لقطه محسوب نشود، باید آن را بلافاصله سر جایش بگذارد؛ ولی اگر از زمان برداشتن، مدتی گذشته باشد که احتمال برود در عدم دسترسیصاحبش به آن، تأثیر داشته باشد، علاوه بر این که آن را سر جایش می‌گذارد، قیمت آن را هم به فقیرصدقه بدهد.

«۷۷»

در فرض قبل، اگر از برداشتن، زمانی گذشته باشد که اگر آن را سر جایش بگذارد، احتمال عقلایی دسترسیصاحبش به آن نباشد و از طریق دیگر نیز امکان رساندن آن بهصاحبش نباشد، باید آن را از طرفصاحبش به فقیرصدقه بدهد.

«۷۸»

اگر مالی را از کسی ببرند (مثل کفش) اگر بداند آنچه بر جای مانده است مال کسی است که کفش او

ص: ۹۵

را برده است، درصورتی که از دسترسی به وی مأیوس باشد، می‌تواند آن کفش را بر دارد؛ و اگر کفش بر جای مانده قیمتش از مال او بیشتر است مابه التفاوت را به نیتصاحبش (با اذن حاکم شرع)صدقه دهد.

درباره مرکز

بسم الله الرحمن الرحیم

جاهِدُوا بِأَمْوالِكُمْ وَ أَنْفُسِكُمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِكُمْ خَیْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : -۰۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۱۸۰-IR۹۰ ۵۳-۶۰۹به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه‌ای
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های‌تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹